

KOMENTARZ

Deklaracja Japonii, Korei Płd. i USA o rozszerzonym partnerstwie trójstronnym

Mateusz Piotrowski

18 sierpnia przywódcy Japonii, Korei Płd. i Stanów Zjednoczonych spotkali się na trójstronnym szczycie w Camp David. Partnerzy zdecydowali się na zacieśnienie relacji w obliczu rosnącego zagrożenia ze strony Chin i Korei Płn. oraz współpracy tych państw z Rosją, która prowadzi wojnę na Ukrainie. Zainicjowanie poszerzonej współpracy w formacie trójstronnym, w tym gotowość Japonii i Korei Płd. do kooperacji, wzmocni założenia strategii USA wobec Indo-Pacyfiku i usprawni współpracę z sojusznikami w regionie.

Jakie są cele i obszary współpracy?

Podjęcie trójstronnej współpracy ma zwiększyć bezpieczeństwo Japonii, Korei Płd. i USA w związku z rosnącym zagrożeniem militarnym ze strony Chin i Korei Płn. i zapewnić większą stabilność w Indo-Pacyfiku, w tym w Cieśninie Tajwańskiej. W tym celu partnerzy będą organizować co roku trójstronne ćwiczenia wojskowe, obejmujące równoczesne działania na lądzie, morzu, w powietrzu oraz cyberprzestrzeni. Państwa będą współpracować także w zakresie zwalczania cyberzagrożeń ze strony Korei Płn. i omijania przez nią sankcji z wykorzystaniem narzędzi w cyberprzestrzeni. Zwiększą ponadto wymianę informacji o próbach rakietowych Korei Płn. i wzmocnią współpracę w zakresie obrony rakietowej. Zadaniem formatu jest także poprawa bezpieczeństwa gospodarczego trzech państw. Ma pozwolić na lepsze wykrywanie zagrożeń w globalnych łańcuchach dostaw, zabezpieczenie przed kradzieżą technologii i zwiększenie kontroli eksportu w celu uniknięcia niepożądanego wykorzystania technologii podwójnego przeznaczenia.

Jak format wpisuje się w politykę USA w Indo-Pacyfiku?

Powołanie trójstronnego formatu jest zgodne ze strategią USA, która wskazuje na [kluczowe znaczenie Indo-Pacyfiku dla amerykańskich interesów i globalnego porządku](#). Stanowi kolejny element wzmocnienia współpracy regionalnej przez administrację Joe Bidena – po powołaniu [trójstronnego partnerstwa AUKUS \(Australia, Wielka Brytania i USA\) w dziedzinie bezpieczeństwa, pogłębieniu współpracy w formacie Quad \(USA, Indie, Australia, Japonia\) i ogłoszeniu inicjatywy gospodarczej dla Indo-Pacyfiku \(IPEF\)](#). USA zacieśniły również współpracę z państwami ASEAN i w ramach APEC oraz wojskową z Filipinami. Rozwój współpracy w formacie trójstronnym z dwoma najważniejszymi azjatyckimi sojusznikami USA ma sprzyjać stabilizacji w Indo-Pacyfiku i może skłaniać inne państwa regionu do pogłębienia współpracy z nimi. Z punktu widzenia USA w polityce Korei Płd. nastąpiła zmiana, wyrażona wskazaniem w treści deklaracji nie tylko zagrożeń ze strony Korei Płn., ale także Chin.

KOMENTARZ PISM

Jakie są gwarancje trwałości formatu?

Format nie jest oparty na zobowiązaniach traktatowych, a jedynie politycznych. Żeby zwiększyć jego trwałość, administracja USA starała się nadać spotkaniu przywódców wymiar symboliczny. Dlatego zorganizowano je w Camp David, ośrodku wypoczynkowym prezydenta USA, gdzie m.in. wynegocjowano porozumienie pokojowe między Egiptem i Izraelem. Aby zapewnić ciągłość współpracy, przynajmniej raz w roku mają odbywać się trójstronne spotkania przywódców, ministrów obrony i spraw zagranicznych oraz doradców ds. bezpieczeństwa. W wymiarze gospodarczym zainicjowane zostaną spotkania ministrów finansów oraz odpowiedzialnych za handel i przemysł. Państwa powołały też Trójstronny Dialog Indo-Pacyficzny, który ma pozwolić na lepszą koordynację polityki w regionie. Funkcjonowanie formatu mogą mimo to utrudniać wewnętrzne uwarunkowania polityczne w każdym z trzech państw. Przyszła zmiana rządów w Japonii i Korei Płd. może negatywnie wpłynąć na gotowość do pogłębionej współpracy, z kolei objęcie władzy w USA przez kandydata republikańskiego prawdopodobnie wiązałoby się z obniżeniem znaczenia wielostronnej współpracy i wzrostem transakcyjności w polityce zagranicznej, a być może również tendencji izolacjonistycznych charakteryzujących „trumpizm”.

Co wpłynęło na gotowość Japonii i Korei Płd. do współpracy?

Prezydent Biden i jego administracja przez kilkanaście miesięcy zabiegali o poprawę relacji między Koreą Płd. a Japonią. Podłożem napięć w ich stosunkach jest japońska okupacja Korei w latach 1910–1945. nierozwiązane kwestie

historyczne oddziaływały na bieżącą politykę i [doprowadziły do przeniesienia sporu na relacje handlowe i wprowadzenie ograniczeń w eksporcie](#). Wzrost bezpośredniego zagrożenia ze strony Korei Płn., długoterminowe wyzwanie ze strony Chin dla regionalnego i globalnego porządku, a także pogłębienie ich relacji z Rosją [skłoniły prezydenta Korei Płd. Yoon Suk-yeola do podjęcia próby rozwiązania sporów w relacjach dwustronnych z Japonią](#), które ułatwiłoby podjęcie trójstronnej współpracy – z nią oraz USA. Choć nie świadczy to o zażegnaniu wszystkich konfliktów w relacjach Japonii i Korei Płd., ułatwi koordynację polityki USA z sojusznikami w regionie i może prowadzić do dalszego pogłębienia współpracy obu państw, która wynika ze wspólnych zagrożeń.

Jak zareagowały Chiny i Korea Płn.?

Chiny skrytykowały porozumienie, nazywając je dążeniem państw do zwiększenia własnego bezpieczeństwa kosztem stabilności regionu. W ich ocenie jest to kolejna grupa (po Quad i AUKUS) powołana przez USA w celu konfrontacji z Chinami. Spotkanie Bidena, premiera Kishidy Fumio i prezydenta Yoona zostało ponadto określone w chińskiej prasie mianem początku nowej zimnej wojny. W ocenie Korei Płn. z kolei szczyt miał na celu ustanowienie podwalin pod wojskową prowokację (poprzez rozszerzone ćwiczenia wojskowe), która mogłaby skutkować wybuchem wojny jądrowej. Niewykluczone, że w odpowiedzi na spotkanie w Camp David Korea Płn. może przeprowadzić kolejne [testy pocisków balistycznych](#) lub podjąć inne działania z wykorzystaniem sił zbrojnych, stanowiących potencjalne zagrożenie dla Korei Płd. i Japonii.